

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok
1.5 Képzési szint	MAGISZTERI (MA)
1.6 Szak / Képesítés	Jelenkor Története és Nemzetközi Kapcsolatok

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	GAZDASÁGI INTÉZMÉNYEK ÉS MODERNIZÁCIÓ KÖZÉP-EURÓPÁBAN (HMM4233)						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. HUNYADI ATTILA GÁBOR egyetemi adjunktus						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. HUNYADI ATTILA GÁBOR egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	2	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DD

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					15
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					12
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszámja	42 conv.				
3.8 A félév össz-óraszámja	56 fiz./126 conv.				
3.9 Kreditszám	7				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A kurzus során szükség van – egyes dokumentumok, statisztikák, modellek, térképek digitalizált változatainak láthatóvá tételéhez – számítógépre és projektorra (digitális).
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A szemináriumok során szükség van – egyes dokumentumok, statisztikák, modellek, térképek digitalizált változatainak láthatóvá tételéhez – számítógépre és projektorra (digitális).

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák

- A doméniumnak megfelelő specifikus fogalmak elsajátítása és használata
- A társadalomtudományok kutatási eszközeinek az alkalmazása
- Saját kutatási projekt megtervezésének és végrehajtásának képessége
- Adatgyűjtési képesség
- Elemzési képesség
- Kritikai gondolkodás kialakítása

Transzverzális kompetenciák

- Beszédkészség kifejlesztése
- Közösségben végzett munka összehangolása
- Elemző- és szintetizáló készség
- Számítógéphasználat

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)**7.1 A tantárgy általános célkitűzése**

- A tantárgy célja megismertetni a hallgatókkal a XIX-XX. században kialakult modern gazdasági és pénzügyi hálózatok, bankok, hitelintézetek, biztosító társaságok, valamint szövetkezeti hálózatok szerepét a kelet-közép-európai társadalmak állam- és nemzetépítési folyamatában, modernizációjában. A korábban létező, hagyományos, premodern intézmények mellett jöttek létre a Nyugaton gyakran máig, Kelet-Európában csupán a kommunizmus beköszöntéséig fennálló célcsoportok, banki és szövetkezeti hálózatok. A kurzus kronológiai és tematikus sorrendben követi végig a XIX. század második felét, a világháborúk okozta cezúrákat és a két világháború közötti dinamikus időszak utáni államosítási politikákat.

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései

- A szemináriumokon a helyi gazdaságtörténeti patrimoniumra, a gazdasági gondolkodás hagyományaira és ideológiákra fektetjük a hangsúlyt, a szakirodalom és a korabeli, kortárs gazdasági sajtó, levéltári források hasznosítására. Arra ösztönözzük a magiszteri hallgatókat, hogy a helytörténeti előzményeket a rendszerváltás utáni privatizáció három évtizedes színuszögéből és helyi társadalmi, gazdasági hatásait figyelembe véve dolgozzák ki a helyi fejlesztési tervek pályázatosítható forogatókönyveit, EU-s és más projektek, pályázatok böngészésével, problémák megvitatásával.
- Lehetőség van olyan készségek fejlesztése, gyakorlása, amelyeket hallgatóink alkalmazni tudnak szakmai gyakorlatuk, állásinterjúk, munkavállalásuk idején.
- English/French or German seminary available for ERASMUS/CEEPUS or other international/European Mobility/exchange students.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
-------------	----------------------	--------------

1. <i>Bevezetés: A modern hitelintézmények kialakulásának történelmi körülményei és a gazdaságtörténet forrásai, szakirodalma</i>	Előadás, szemléltetés, megbeszélés. GOOGLE CLASSROOM	
2. <i>A személyi hitelezés és közösségi gazdálkodás egyetemes szövetkezeti értékrendjének és alapelveinek megjelenése és fejlődése.</i>	Előadás, szemléltetés, megbeszélés GOOGLE CLASSROOM	
3. <i>A Közép-Kelet-Európai térség gazdaságtörténete 1848-1918 között</i>	Előadás, szemléltetés, megbeszélés GOOGLE CLASSROOM	
4. <i>Az Osztrák-Magyar Monarchia utódállamainak vám- és gazdaságpolitikái..</i>	Előadás, szemléltetés, megbeszélés GOOGLE CLASSROOM	
5. Közép-Európa gazdaságtörténete a két világháború között	Előadás, szemléltetés, megbeszélés GOOGLE CLASSROOM	
6. Ideológiai áramlatok hatása: a liberalizmus vs. a gazdasági nacionalizmus	Előadás, szemléltetés, megbeszélés GOOGLE CLASSROOM	
7. A második világháború időszakának gazdasági-infrastrukturális elemzése	Előadás, szemléltetés, megbeszélés GOOGLE CLASSROOM	
8. A szovietizálás, államosítás, kollektivizálás folyamata a kommunista tömb államaiban. Társadalmi, politikai és gazdasági következmények, eredmények	Előadás, szemléltetés, megbeszélés GOOGLE CLASSROOM	
9. Az egyetemes szövetkezeti mozgalom alakulása az ENSZ-korszakban. Egyetemes értékrend, világszintű érdekképviselő (Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége) és követhető modellek különböző régiókban, térségekben, államokban és ágazatokban	Előadás, szemléltetés, megbeszélés GOOGLE CLASSROOM	
10. A banki és szövetkezeti hálózatok válasza a gazdasági, pénzügyi, társadalmi, ökológiai és egészségügyi válságokra, adaptációs folyamatok	Előadás, szemléltetés, megbeszélés GOOGLE CLASSROOM	
11. <i>A rendszerváltás utáni privatizációs folyamat, a tranzíció/átmenet folyamata és ellentmondásai a globalizált világban a tervutasításos gazdaságtól a piacgazdaságig, az EU-s csatlakozásig</i>	Előadás, szemléltetés, megbeszélés, GOOGLE CLASSROOM	
12. <i>Az ismeretek alkalmazása a Phare, Sapard, ISPA és EU-s regionális és vidékfejlesztési és kohéziós pályázatok során</i>	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	

	GOOGLE CLASSROOM	

Bibliográfia

Balázs, Dénes: *Ne nézze senki csak a maga hasznát – Szövetkezeti mozgalom a Kis és Nagyhomoród mentén.* [Mișcarea cooperatistă din valea Homorod] Székelyudvarhely, 1995.

Csucsuj, István: Gyárfás Elemér korának gazdaságáról [Gândirea economică a lui Gyárfás Elemér]. In: Csucsuj, István, Somai József (editori): *Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából.* [Din istoria gândirii economice maghiare din Transilvania] vol. II. RMKT, Cluj, 2004. pp. 125-162.

Hunyadi Attila: A kisebbségi magyar szövetkezeti intézmény a két világháború között. [Instituția cooperativă maghiară în perioada interbelică] In: *Korunk* 2002. nr. 4. pp. 65-76.
http://www.korunk.org/2002_4/hunyadiattila.htm

Hunyadi Attila: A magyar kisebbségi szövetkezetek a két világháború között. [Cooperativele maghiare din Transilvania] In: *Közgazdász Fórum* 2002. nr. 2. pp. 8-12. www.rmkt.ro

Hunyadi Attila: *A monarchiabeli nemzetiségek szövetkezeti mozgalmai.* [Mișcarea cooperatistă a naționalităților din Monarchia Austro-Ungară] In: *Közgazdász Fórum* 2002. nr. 3. 1-6. www.rmkt.ro

Hunyadi Attila: A személy- és közösségközpontú szövetkezeti értékrend kialakulása a különböző szövetkezeti típusokban. [Principiile și valorile cooperatiste aplicate în diferitele tipuri de cooperative europene] In: *Gazdaságtörténeti műhelytanulmányok A Gazdaságtörténeti Műhely* 2003. május 14-én „Szövetkezeti gondolat régen és ma” témában rendezett konferenciájának anyaga. [Materialele conferinței „Ideea cooperatistă ieri și azi” Universitatea Pázmány Péter] *Heller Farkas Füzetek. Közgazdaság- és Társadalomtudományi Folyóirat.* II. évfolyam. 2004. nr. 1. 34-56.

Hunyadi Attila: A szövetkezeti vállalkozási modell és típusok kialakulása [Tipurile de asociere cooperatistă] In: *Közgazdász Fórum* 2002. nr. 5. 1-9. www.rmkt.ro

Hunyadi Attila: *Az „etikus társadalmi szerződés” Baszkföldön: a Mondragon-szövetkezeti csoport.* [Grupul de cooperative Mondragon] In: *Regio.* 2003. nr. 3. 37-67. www.regiofolyoirat.hu

Hunyadi Attila: Az erdélyi szász és román nemzetiségi szövetkezetek. [Cooperativele săsești și românești din Transilvania] In: *Közgazdász Fórum* 2003. nr. 6. 22-26. www.rmkt.ro

Hunyadi Attila: Economic Nationalism in Transylvania. In: *Regio.* 2004. Minorities, Politics, Society. pp. 172-193. www.regiofolyoirat.hu

Hunyadi Attila: Nemzetépítés és szövetkezeti politika. [Construirea națiunii și politică cooperatistă] In: *Székelyföld* 2002. nr. 5. 81-129. www.rmkt.ro

Hunyadi Attila: Romániai magyar gazdaságpolitika 1918-1940. [Politica economică a maghiarilor din România 1918-1940] In: *Magyar Kisebbség.* 2000. nr. 2. 322-341.
<http://www.hhrf.org/magyarkisebbsseg/0002/m000230.html>

8.2 Szemináriumok	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Szövetkezeti hagyományok és intézmények a világban, Európában és Erdélyben, Romániában	Problematizálás, szemléltetés, vita.	
2. A Nyugat-Európai térség hitelintézeteinek, szövetkezeti mozgalmainak kialakulása és története	Problematizálás, szemléltetés, vita.	

3. A regionális, országos és egyetemes szövetkezeti központok története. A Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége /1895/.	Problematizálás, szemléltetés, vita.		
4. A Közép-Kelet-Európai nemzetgazdaságok alakulása. Pénzintézetek, biztosító intézetek és szövetkezeti mozgalmak a legújabb gazdasági nacionalizmus-kutatások tükrében	Problematizálás, szemléltetés, vita.		
5. A Raiffeisen-típusú szövetkezés Európában s a világon, illetve az Osztrák-Magyar Monarchia és a Román Királyság területén.	Problematizálás, szemléltetés, vita.		
6. Magyar biztosító és pénzintézeti hálózatok: 1825-1867 között.. Az osztrák-magyar szövetkezeti mozgalom kialakulása: 1885-1897, 1898-1918	Problematizálás, szemléltetés, vita.		
7. Regionális és vidékfejlesztési szociálpolitiká. Az erdélyrészi/székelyföldi Akció hozzájárulása a térség vidéki gazdaságának, turisztikai, pénzügyi fejlődéséhez	Problematizálás, szemléltetés, vita.		
8. Az I. világháború és Erdély Romániával való egyesülése. gazdasági-vám- és pénzügyi következményei. A két világháború közötti Erdély. A megosztott Erdély gazdasági-pénzügyi szempontból és az ambivalens modernizáció	Problematizálás, szemléltetés, vita.		
9. <i>Kelet-európai állami és pseudo-szövetkezeti intézmények:</i>	Problematizálás, szemléltetés, vita.		
10. A gazdaság államosítása, 1945 után, 1948/49-ig.- Az 1945-ös földreform. A Párizsi Békekonferencia 1947-ben és gazdasági következményei. Államosítási rendeletek 1948-ban, az arisztokrácia és a kulákok meghurcolása, kényszerlakhely és üldözés	Problematizálás, szemléltetés, vita.		
11. Szövetkezeti szervezési, szerveződési formák Nyugaton és Keleten, általában és specifikusan egyes államokban	Problematizálás, szemléltetés, vita.		
12. Phare, Sapard, ISPA és EU-s regionális és vidékfejlesztési esettanulmányok	Problematizálás, szemléltetés, vita.		

Bibliográfia

- Balázs, Dénes: *Ne nézze senki csak a maga hasznát – Szövetkezeti mozgalom a Kis és Nagyhomoród mentén.* [Mișcarea cooperatistă din valea Homorod]Székelyudvarhely, 1995.
- Bárdi Nándor – Simon Attila (szerk.): *Integrációs stratégiák a magyar kisebbségek történetében.* Fórum, Somorja, 2005. pp. 189-217.
- BÁRDI NÁNDOR, FEDINEC CS, SZARKA L.(szerk.): *Hungarian Minority Communities in the 20th century.* Columbia univ.Press, MTA, 2011.
- BÁRDI NÁNDOR, FEDINEC CS, SZARKA L.(szerk.): *Kisebbségi magyar közösségek a 20. Században.* <http://adatbank.transindex.ro/regio/kisebbségkutatas/>
- Csetri Elek, Egyed Ákos, Hunyadi Attila, Somai József (szerk.): [Szövetkezetek Erdélyben és Európában.](#) RMKT, Kolozsvár, 2007.

- Csucsuj, István: Gyárfás Elemér korának gazdaságáról [Gândirea economică a lui Gyárfás Elemér]. In: Csucsuj, István, Somai József (editori): *Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából*. [Din istoria gândirii economice maghiare din Transilvania] vol. II. RMKT, Cluj, 2004. pp. 125-162.
- Diederiks–Lindblad: *Nyugat–európai gazdaság és társadalomtörténet. A rurális államtól a gondoskodó államig*. Osiris, Budapest, 1995.
- Egyed Ákos. Falu, város, civilizáció. Kriterion, Bukarest, 1981.
- Hunyadi Attila Gábor: *Cooperative networks in Transylvania belonging to Hungary and Romania : nation-building and modernization by cooperatives in Transylvania as part of Hungary (1867-1918) and Romania (1918-1940)*. Saarbrücken : LAP Lambert Academic Publishing, 2016.
- Hunyadi Attila Gábor: Economic nationalism in Transylvania. In: *Regio. A review of Studies on Minorities, Politics, and Society*, 2004. pp. 172-193. [http://epa.oszk.hu/00400/00476/00004/pdf/09.pdf](http://www.regiofolyoirat.hu/http://epa.oszk.hu/00400/00476/00004/pdf/09.pdf)
- Hunyadi Attila Gábor: Kölcsönhatások és párhuzamok az európai szövetkezeti mozgalomban: az agrártermelés értékesítési láncai Magyarországon és Erdélyben 1945 előtt . In: *GAZDÁLKODÁS*. 2013. 2.sz. 224-238.
- Hunyadi Attila: A kisebbségi magyar szövetkezeti intézmény a két világháború között. [Instituția cooperativă maghiară în perioada interbelică] In: *Korunk* 2002. nr. 4. pp. 65-76. http://www.korunk.org/2002_4/hunyadiattila.htm
- Hunyadi Attila: A magyar kisebbségi szövetkezetek a két világháború között. [Cooperativele maghiare din Transilvania] In: *Közgazdász Fórum* 2002. nr. 2. pp. 8-12. www.rmkt.ro
- Hunyadi Attila: *A monarchiabeli nemzetiségek szövetkezeti mozgalmái*. [Mișcarea cooperatistă a naționalităților din Monarchia Austro-Ungară] In: *Közgazdász Fórum* 2002. nr. 3. 1-6. www.rmkt.ro
- Hunyadi Attila: A személy- és közösközponti szövetkezeti értékrend kialakulása a különböző szövetkezeti típusokban. [Principiile și valorile cooperatiste aplicate în diferitele tipuri de cooperative europene] In: *Gazdaságtörténeti műhelytanulmányok A Gazdaságtörténeti Műhely* 2003. május 14-én „Szövetkezeti gondolat régen és ma” témában rendezett konferenciájának anyaga. [Materialele conferinței „Idea cooperatistă ieri și azi” Universitatea Pázmány Péter] *Heller Farkas Füzetek. Közgazdaság- és Társadalomtudományi Folyóirat*. II. évfolyam. 2004. nr. 1. 34-56.
- Hunyadi Attila: A szövetkezeti vállalkozási modell és típusok kialakulása [Tipurile de asociere cooperatistă] In: *Közgazdász Fórum* 2002. nr. 5. 1-9. www.rmkt.ro
- Hunyadi Attila: Az „etikus társadalmi szerződés” Baszkföldön: a Mondragon-szövetkezeti csoport. [Grupul de cooperative Mondragon] In: *Regio*. 2003. nr. 3. 37-67. www.regiofolyoirat.hu
- Hunyadi Attila: Az erdélyi szász és román nemzetiségi szövetkezetek. [Cooperativele săsești și românești din Transilvania] In: *Közgazdász Fórum* 2003. nr. 6. 22-26. www.rmkt.ro
- Hunyadi Attila: Economic Nationalism in Transylvania. In: *Regio*. 2004. Minorities, Politics, Society. pp. 172-193. www.regiofolyoirat.hu
- Hunyadi Attila: Nemzetépítés és szövetkezeti politika. [Construirea națiunii și politică cooperatistă] In: *Székelyföld* 2002. nr. 5. 81-129. www.rmkt.ro
- Hunyadi Attila: Romániai magyar gazdaságpolitika 1918-1940. [Politica economică a maghiarilor din România 1918-1940] In: *Magyar Kisebbség*. 2000. nr. 2. 322-341. <http://www.hhrf.org/magyarkisebbsseg/0002/m000230.html>
- Lorenz, Torsten: *Cooperatives in Ethnic Conflicts: Eastern Europe in the 19th early 20th century*. Berliner Wissenschafts-Verlag, Berlin, 2006
- Ötven hónap Észak-Erdélyben (1940-1944). *Magyar Kisebbség*. XIX. Lvf. 2014/1. 71.sz.
- Simon Sándor: A szövetkezeti törekvések múltja és jelene. In: *Magyar Kisebbség*. 1999. 1. Sz.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy eleget tesz a következő elvárásoknak:

- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.rncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

Jelen tantárgy 12 megjelölt téma szerint épül fel két órás bevezető kurzusból és a 2 órás szemináriumból. A szemináriumokon való részvétel kötelező, valamennyi diáknak két szemináriumi referátumot kell bemutatnia: egy helytörténeti, gazdaságtörténeti témában és egy helyi fejlesztési terv előtanulmány, megvalósíthatósági tanulmány-szimuláció formájában.

Az esettanulmányokhoz, referátumokhoz kiindulópontot jelentenek elsősorban a könyvészetben megjelölt könyvek megfelelő fejezetei, valamint a helyi önkormányzatok, megyei tanácsok, strukturális és kohéziós fejlesztéssel foglalkozó ügynökségek, hivatalok, pályázati irodák jelentései, policy paper-jei, EU-s internetes kutatói adatbázisok, továbbá az EU hivatalos honlapjai.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tantárgy alapismereteinek megértése, ismerete, értelmezése.	Írásbeli vizsga	40%
10.5 Szeminárium	A hallgatók aktív részvétele a szemináriumokon, 2 referátum és két prezentáció bemutatása, A referátumok egyenként min. 4 -max. 6 oldalas, írott, könyvészet kötelező feltüntetésével elkészített beadandó dolgozat, mely a végső jegy 20%-t jelenti.	2 referátum bemutatása és megvédése.	40%
	Félévi dolgozat írásban való beadása, beküldése emailben a vizsgaidőpontig.	Fogalmak helyes használata, formai követelmények teljesítése	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Szemináriumok minimum 75% aktív jelenlét. • Átmenő jegy (5) elérése minden felmérési kategóriánál. 			

Kitöltés dátuma

2020. 03.17

Előadás felelőse

Dr. Hunyadi Attila Gábor

Szeminárium felelőse

Dr. Hunyadi Attila Gábor

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020. 03.20

Intézetigazgató

Dr. Nagy Róbert Miklós docens

